

Cyfrowy Senior w Metropolii Poznań

RAPORT

POTRZEBY SENIORÓW W METROPOLII POZNAŃ

Raport merytoryczny przygotowany przez zespół autorów:

Stowarzyszenie Metropolia Poznań
ul. Kościelna 37
60-537 Poznań
www.metropoliapoznan.pl
www.senior.metropoliapoznan.pl

1. Wstęp

Projekt „CYFROWY SENIOR – Program edukacji cyfrowej seniorów w Metropolii Poznań i Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej” na terenie Metropolii Poznań polegał na organizacji 14 dwudniowych warsztatów.

W warsztatach brali udział seniorzy w wieku 60+ z gmin obu aglomeracji oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką senioralną. W założeniu w każdym warsztacie miało wziąć udział co najmniej 10 osób. W praktyce jednak liczba ta wahała się w ramach warsztatów w Metropolii Poznań w zależności od lokalizacji i wynosiła od kilku do kilkunastu osób.

Warsztaty miały charakter interdyscyplinarne i dostosowane do potrzeb seniorów w zakresie kompetencji cyfrowych, bazując na konkretnych potrzebach i uwarunkowaniach. Warsztaty prowadzone były przez trenerów-specjalistów i dotyczyły następujących tematów: bezpieczeństwo seniorów w sieci, komunikatory internetowe, uczestnictwo w kulturze przez internet, e-zdrowie, e-administracja, konsultacje społeczne i budżety obywatelskie online.

Równolegle podczas warsztatów przeprowadzono badanie ankietowe w grupie seniorów nt. potrzeb i oczekiwań osób starszych. Ankieta była anonimowa. Uczestnicy zajęć mieli możliwość wypełnienia ankiety podczas warsztatów (elektronicznie z wykorzystaniem tabletów zakupionych w ramach projektu) lub po ich zakończeniu drogą elektroniczną, gdyż ankieta była także dostępna online na metropolitalnym portalu konsultacji społecznych www.konsultacje.metropoliapoznan.pl.

Ankieta była uruchomiona w wersji online od 29 października do 20 grudnia 2021r. Respondenci zostali poinformowani, że wyniki ankiety posłużą do opracowania niniejszego Raportu oraz pomogą w realizacji w przyszłości projektów lepiej dopasowanych do potrzeb osób 60+.

W ramach projektu powstały także poradniki dla seniorów przekazujące w przystępny sposób wiedzę i umiejętności w zakresie kompetencji cyfrowych seniorów.

2. Wyniki ankiety dotyczącej potrzeb i oczekiwań seniorów w Metropolii Poznań - podsumowanie

W związku z realizacją cyklu warsztatów edukacyjnych dla seniorów w gminach wchodzących w skład Stowarzyszenia Metropolia Poznań, zdecydowano o przygotowaniu i przeprowadzeniu badania ankietowego w grupie seniorów nt. potrzeb i oczekiwań osób starszych. Ankieta była anonimowa. Uczestnicy zajęć mieli możliwość wypełnienia ankiety podczas warsztatów lub po ich zakończeniu drogą elektroniczną, gdyż ankieta prócz wersji drukowanej była także dostępna online na metropolitalnym portalu konsultacji społecznych www.konsultacje.metropoliapoznan.pl.

Ankieta była uruchomiona w wersji online (patrz obrazek obok) od 29 października do 20 grudnia 2021r. Respondenci zostali poinformowani, że wyniki ankiety posłużą do opracowania niniejszego Raportu.

Analizując wyniki ankiety można wskazać podstawowe cechy i potrzeby statystycznego uczestnika projektu - dzięki temu stworzono **profil seniora** ukazujący najczęściej występujące w badanej zbiorowości cechy i preferencje:

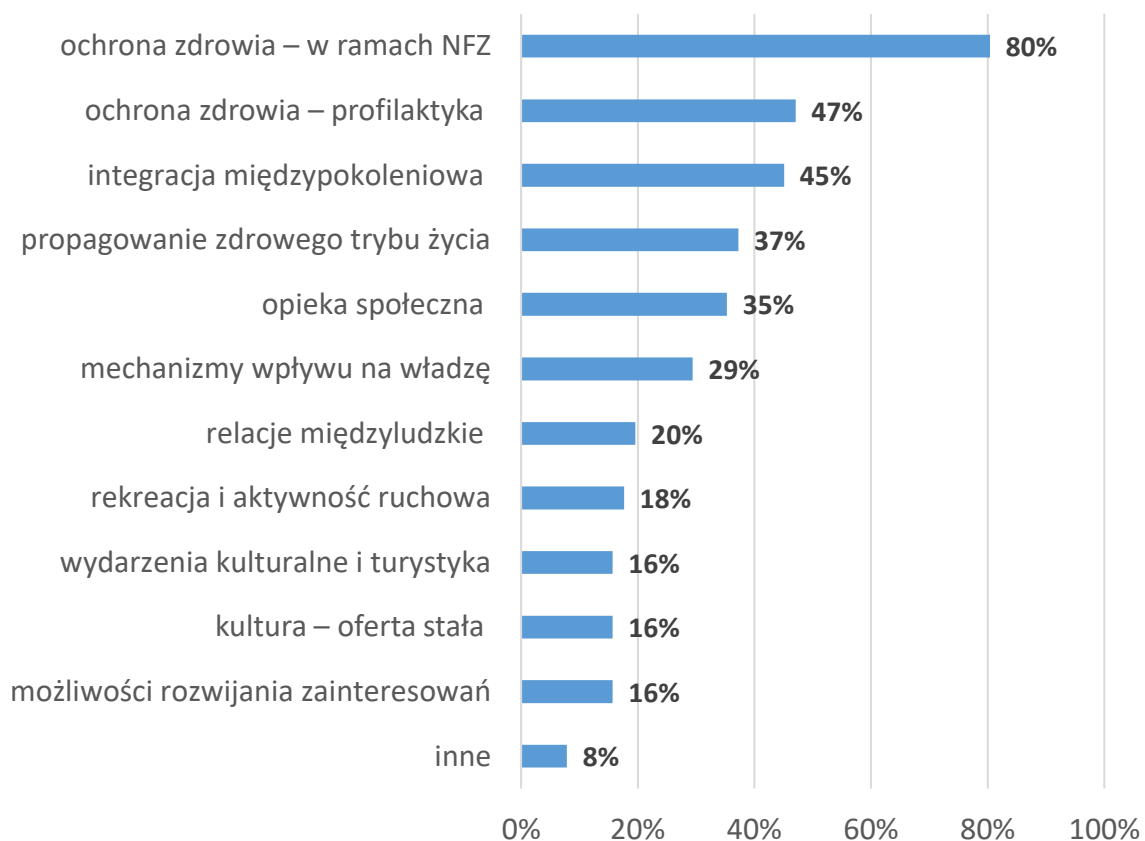

3. Wyniki ankiety dotyczącej potrzeb i oczekiwań seniorów w Metropolii Poznań – wyniki szczegółowe

W wyniku badania ankietowego uzyskano poniższe wyniki szczegółowe.

Pytanie nr 1:

Proszę zaznaczyć sfery życia społecznego, w ramach których w swoim lokalnym środowisku dostrzega Pani/Pan największe deficyty w stosunku do potrzeb seniorów:

Wyniki wyraźnie wskazują, że najwięcej deficytów seniorzy identyfikują w zakresie ochrony zdrowia, szczególnie w ramach świadczeń NFZ (80%) tj. dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji, jakość opieki, a także w zakresie profilaktyki i edukacji zdrowotnej (47%) obejmującej takie działania jak programy badań przesiewowych lub szczepień.

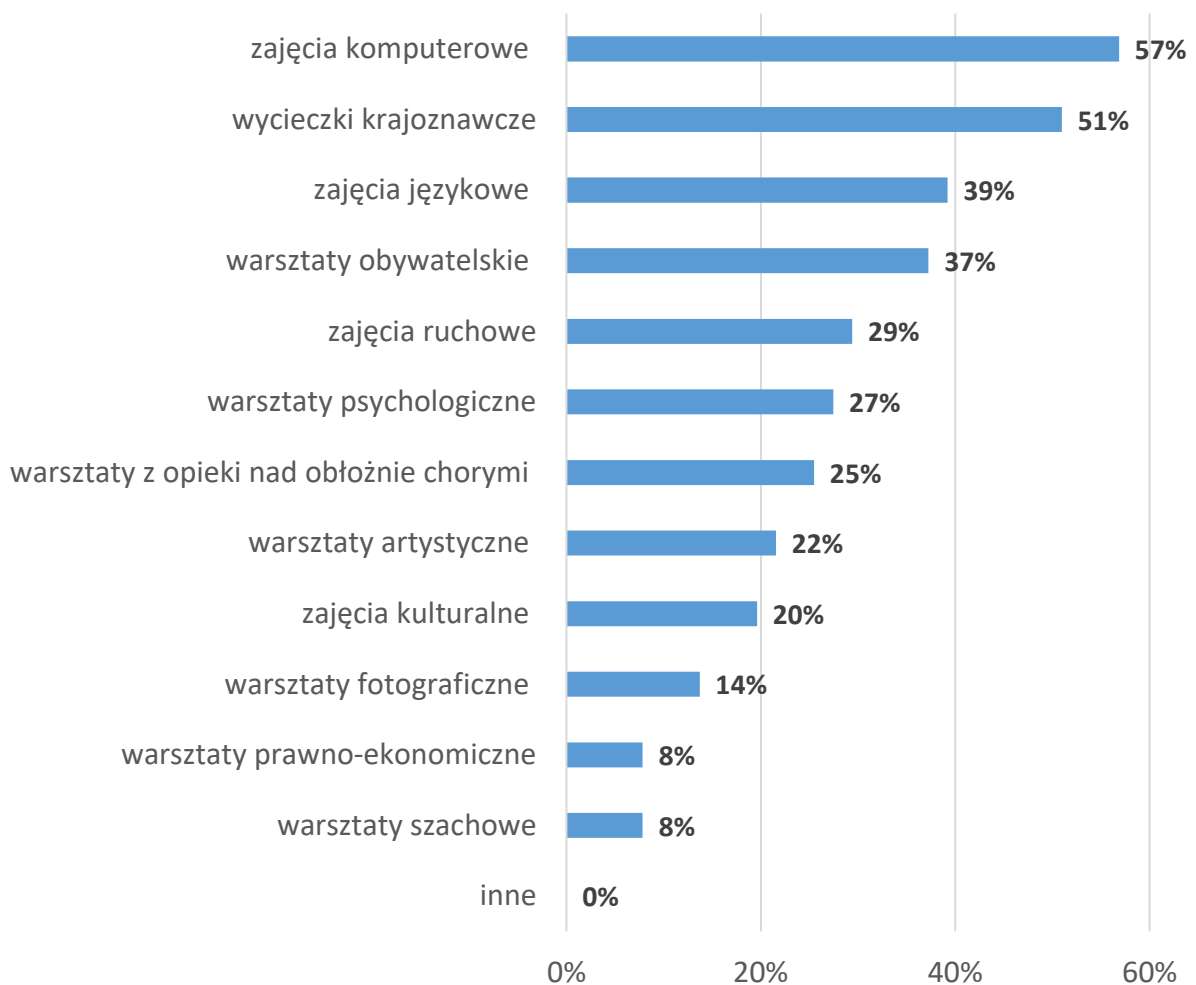
Prawie połowa badanych (45%) dostrzega także potrzeby w zakresie integracji międzypokoleniowej, czyli inicjatyw umożliwiających wymianę

doświadczeń między seniorami i młodszymi grupami wiekowymi (w tym młodzieżą).

Wysoką pozycję w rankingu deficytów zajęła także sfera związana propagowaniem zdrowego stylu życia (37%) oraz z opieką społeczną (35%) obejmująca wsparcie dla seniorów i osób chorych oraz usługi asystenckie, a także kwestia dotycząca mechanizmów wpływu na władzę samorządową i uczestnictwa seniorów w życiu publicznym i społecznym (29%) w tym udział seniorów w wyborach i pełnieniu funkcji w organach samorządowych.

Pytanie nr 2:

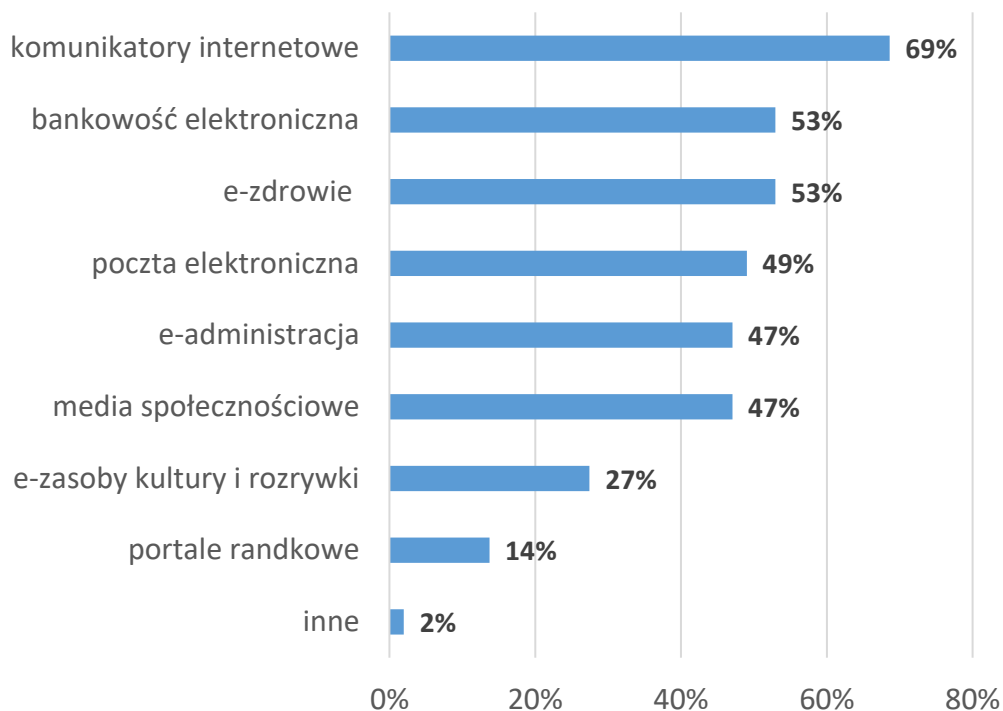
Proszę zaznaczyć aktywności, w których chciałaby/chciałby Pani/Pan w przyszłości uczestniczyć:

Respondenci wskazali najwyższą chęć uczestnictwa w zajęciach komputerowych (57%) oraz wycieczkach krajoznawczych (51%). Następne miejsca wśród wskazań preferowanych aktywności zajęły zajęcia językowe (39%), warsztaty obywatelskie (37%) oraz zajęcia ruchowe np. basen, nordic walking, taniec czy aerobik (29%).

Pytanie nr 3:

Proszę wskazać sfery kompetencji cyfrowych i zasobów internetowych których rozwijanie i poznawanie jest dla Pani/Pana najważniejsze:

W dobie pandemii zagadnienia związane z umiejętnościami cyfrowymi stają się jednym z ważniejszych aspektów życia codziennego seniorów. Tę konstatację potwierdzają wyniki przeprowadzonego badania.

Ponad 69% respondentów wskazało, że kluczowa jest dla nich nauka korzystania z komunikatorów internetowych takich jak Messenger czy WhatsApp w celu przesyłania zdjęć i wiadomości czy prowadzenia rozmów. Wśród powodów tak dużej popularności komunikatorów wymienić należy skutki izolacji społecznej związanej z pandemią COVID-19 (lockdowny, kwarantanny, izolacje). To właśnie komunikatory

internetowe pomagają seniorom utrzymać kontakt z rodziną i pozwalają osobom w wieku emerytalnym nadal uczestniczyć w życiu swoich dorosłych dzieci czy wnuków. Co więcej, komunikatory są zazwyczaj darmowe, więc nie przyczyniają się do drenowania kieszeni seniora.

Z kolei 53% badanych podkreślało, że istotne jest dla nich umiejętność korzystania z bankowości elektronicznej np. dla dokonywania przelewów przez internet. Pozwala to też uniezależnić się od wizyt w bankach, oszczędza czas oraz minimalizuje ryzyka pandemiczne związane z kontaktami społecznymi.

Aspekt troski o zdrowie miał znaczenie także dla 53% respondentów uczestniczących w ankiecie, którzy wskazali jako istotną sferę umiejętności korzystania z usług e-zdrowia m.in. z wykorzystaniem Internetowego Konta Pacjenta i portalu www.pacjent.gov.pl. Dzięki takim umiejętnościom senior może zdalnie weryfikować zapisane leki (e-recepta), terminy wizyt u specjalistów (e-rejestracja) czy zapisać się na szczepienie przeciwko COVID-19.

Natomiast 49% respondentów przyznało, że ważne jest dla nich nauka korzystania z poczty elektronicznej w celu wysyłania i odbierania e-maili.

Bardzo duży odsetek respondentów w wieku emerytalnym (47%) to osoby, które chciałyby nauczyć się korzystać z usług publicznych w ramach e-administracji, dotyczących zakładania profilu zaufanego czy korzystania z usług online w urzędach.

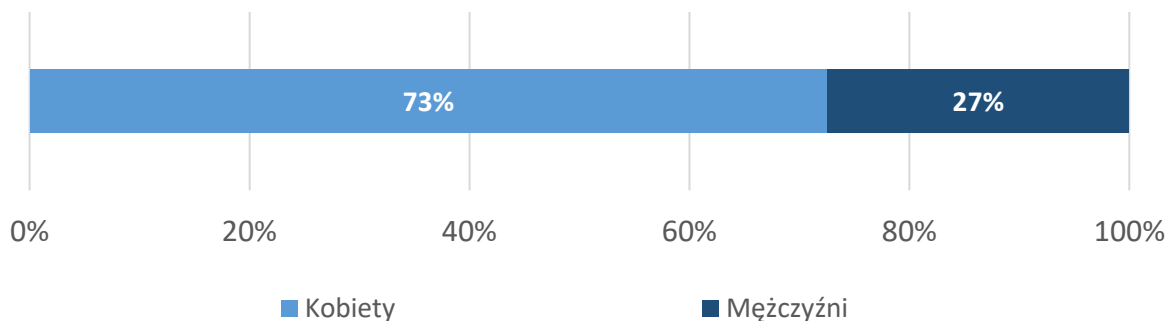
Taki sam odsetek stanowiła grupa seniorów otwartych na naukę umiejętności korzystania z mediów społecznościowych takich jak Facebook czy Twitter, w celu utrzymywania relacji ze znajomymi czy rodziną.

Mniejsze zainteresowanie respondenci wskazywali w zakresie nauki korzystania z zasobów kultury i rozrywki w sieci (27%) np. korzystanie z portalu YouTube czy z platform filmów i seriali Netflix / HBOGO / Player.

Z kolei obsługa portali randkowych została wskazana jako priorytetowa sfera kompetencji cyfrowych jedynie przez 14% osób w wieku senioralnym.

Pytanie nr 4:

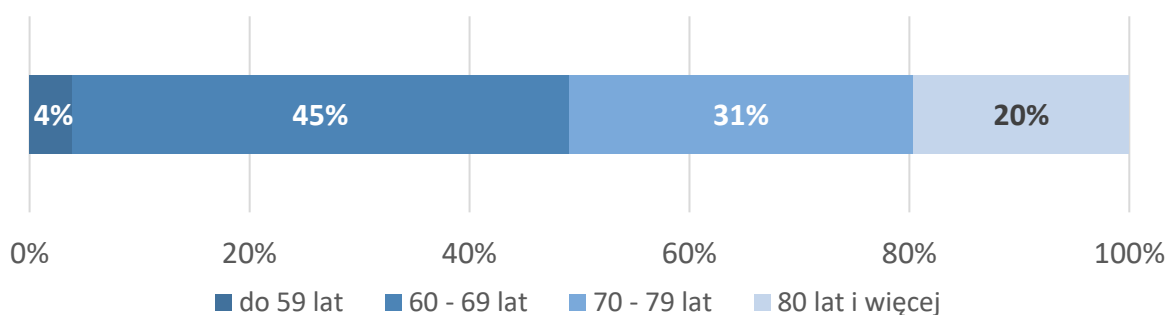
Płeć (metryczka)

Większość uczestników badania stanowiły kobiety (aż 73%). W grupie respondentów 27% stanowili mężczyźni. Struktura płci koreluje z występującą w tej grupie wiekowej dysproporcją liczebną. Różnice są jednak tak duże, że należy wyciągnąć wniosek o dużo wyższej aktywności społecznej kobiet-seniorek.

Pytanie nr 5:

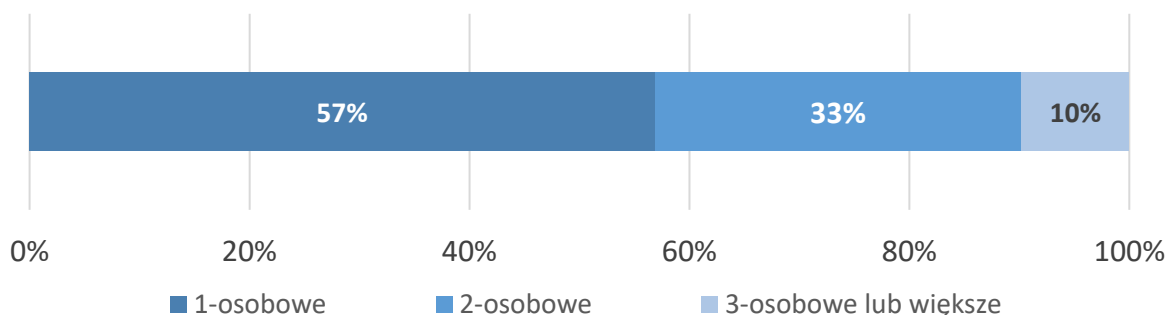
Wiek (metryczka)

Analiza struktury wieku respondentów skłania do skojarzenia z typowym rozkładem normalnym. Największą grupę wiekową stanowiły osoby w wieku 60-69 lat (45%). Mniejsza liczba uczestników w starszych grupach wiekowych wiązać się może z mniejszą liczebnością grupy, stanem zdrowia seniorów i poziomem ich aktywności społecznej.

Pytanie nr 6:

Gospodarstwo domowe zamieszkania (metryczka)

Wyniki badania w zakresie pytania związanego z wielkością gospodarstwa domowego zamieszkania są bardzo interesujące. Około 33% badanych zamieszkuje w gospodarstwach 2-osobowych, zazwyczaj z małżonkiem. Natomiast aż 57% uczestników to osoby samotne.

Samotność seniorów staje się plagą w naszym społeczeństwie. Żyjemy coraz dłużej a w zapomnienie poszedł już model rodziny wielopokoleniowej. Młodzi żyją „na swoim” a osoby starsze pozostają same. Mając na uwadze wpływ różnic w długości życia kobiet i mężczyzn oraz różne sytuacje życiowe, w efekcie coraz większa grupa w społeczności osób 60+ zamieszkuje 1-osobowe gospodarstwa domowe. Stąd tak ważna jest troska samorządów o zapewnienie im jak najdłuższej możliwości samodzielnego i w pełni satysfakcjonującego życia w inkluzywnej społeczności lokalnej. Kluczowe jest rozwijanie oferty bezpłatnych usług dla seniorów, szczególnie tych skierowanych do osób samotnych borykających się z problemami zdrowotnymi. Nie bez znaczenia są także inicjatywy międzypokoleniowe włączające osoby 60+ na nowo do życia lokalnych „małych ojczyzn”. Wszystko po to by przeciwdziałać zjawisku alienacji i osamotnieniu seniorów, prowadzącego do spadku aktywności osób 60+, co odbija się nie tylko na samopoczuciu emerytów, ale przede wszystkim na ich stanie zdrowia.

Warto także nadmienić, że sytuacja życiowa uczestników może implikować także ich zainteresowanie przyszłymi warsztatami z takich dziedzin, jak długie zachowanie samodzielności czy pielęgnacja osób obłożnie chorych.

Cyfrowy Senior

Broszura przygotowana w ramach projektu
„CYFROWY SENIOR – Program edukacji cyfrowej seniorów
w Metropolii Poznań i Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej”

www.senior.metropoliapoznan.pl

www.sako-info.pl/dla-seniorow

Projekt finansowany ze środków Programu wieloletniego
na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025
oraz środków własnych Stowarzyszenia Metropolia Poznań
i Stowarzyszenia Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

